

Přednáška 3 cyklu „Úvod do romistiky“ – FFMU 17. 10. 2007

1. Prameny k dějinám Romů
2. Dějiny Romů – Romové v Byzantské říši

1. Prameny k dějinám Romů

Pátrat v romské historii je velice obtížné a složité. K nejstarším dějinám chybí písemné prameny vůbec. Navíc musíme počítat s jednostranností a neúplností dochovaných pramenů, které jsou ve značné části determinovány staletou perzekucí, izolovaností a nedostatečnou komunikací s rozhodujícím děním společnosti. Prameny k evropské historii Romů jsou zabsolutní většiny pořízené Neromy. Navíc jsou to dokumenty, z jejichž samotné podstaty vyplývala většinou povinnost nebo snaha pranýřovat to, co v jejich době a jejich společnosti bylo odlišné od žádoucích norem.

Nejstarší prameny k dějinám Romů v Indii

- jazyk, zvyky, tradice

Středověk

- Popravčí kniha pánů z Rožmberka – „...cikán černý, Ondřejův pacholek“ 1399
- Staré letopisy české – „Také toho léta vláčili se cikáni po zemi české a lidi mámili“ 1417
- berní knihy, listiny, ochranné listy – glejty, cestopisy, kalendáře, slovníky,
- obrazy, ilustrace
- mědirytina Cikánská rodina Václava z Olomouce – konec 15. století

Novověk

- mandáty, výnosy, nařízení, sněmovní usnesení
- soudní spisy, rozsudky, výslechy, protokoly
- výstražné cedule
- soupisy obyvatel, matriky, kroniky

19. a 20. století

- žurnalistické příspěvky, odborné studie, fotografie
- statistické údaje, evidence obyvatel, kroniky
- četnická hlášení, trestní spisy
- dokumenty zákonodárné, normativní akty (zákony, nařízení, výnosy, usnesení zemských sněmů)
- osobní doklady (cestovní pasy, pracovní knížky, domovské listy, povolení e kočovnému obchodu atd.), soukromá korespondence
- svědectví pamětníků, ústní lidová slovesnost

LITERATURA:

Kol: Bibliografie romistické literatury. Olomouc 1994.
Nečas, Ctibor: Historický kalendář. Olomouc 1997.

2. Dějiny Romů – Romové v Byzantské říši

- v 11. století perský Básník Friduasí napsal epos Šach name Popis pozvání Indických hudebníků perským králem Bahramem Ghurem
- na Balkáně (Byzantská říše) se snad první Romové objevují v 9.-11. století

První písemná zmínka - 1068 klášter Iberon na hoře Athos, poloostrov Chalkidiky

- „Ze života svatého Georga Antonia“
- Popisuje příhodu ze dvora Byzantského císaře Konstantina Monomacha v Cařihradě, který v roce 1050 pozval kouzelníky a mágy, aby zničili dravou zvěř v jeho lesích, která napadala a hubila poddané
- Poprvé pojmenování „Athinganoi podle heretické sekty, která údajně provozovala magii – odtud pojmenování „cikáni“
- zprávy o romském osídlení řeckého přístavu a města Méthoné - Modon na Peloponésském poloostrově na západě Řecka, kde žily romské kovářské rody
- Romové se v tomto období živili kovářstvím, kotlářstvím a dalšími řemesly a také provozováním akrobacie a různých triků
- od první čtvrtiny 15.století se podle dochovaných zpráv začínají Romové objevovat ve střední a západní Evropě

LITERATURA:

Soulis, George: Cikáni v Byzantské říši a na Balkáně v pozdním středověku. In: Romové v Byzanci. Praha 1998.